

[Elisabeth Krog]

Men også her, hvor forkyndelsesfrihedens brug kan ligne en tjenesteforseelse, er det biskoppen, der som embedsmand først skal tage stilling til, om præsten kan siges at have overtrådt grænserne for forkyndelsesfrihed, hvorefter hans afgørelse kan indbringes for minister og domstol.

Kirken er ikke statsstyret, og kirkens egne ledere er sat til at vogte præsternes forkyndelsesfrihed mod statsmagt og politisk pression, og det selv om kirkens indre anliggender aldrig er mere indre, end at de har en ydre side, hvor den verdslige øvrighed har ret til at føre tilsyn med de beskikkede kirkelige embedsmænd, og hvor ministeren derfor altid er i sin gode ret til at bede sine biskopper om en udtalelse i enhver sag.

Kirkeministeren har mig bekendt ikke bestridt, at det åndelige tilsyn med præstens prædiken er biskoppens sag. Det har i hvert fald været svært for mig virkelig at forstå dramatikken i forbindelse med de anklager, der har været rejst i denne sag, men kirkeministeren har, så vidt jeg kan se, ikke tvunget biskopper ud i en konflikt mellem kirke og stat eller forbudt nogen biskop at føre åndeligt tilsyn eller villet foreskrive nogen præst, hvad budskabet skulle handle om i hans prædiken. Ministeren har i et tilfælde spurgt sin biskop om hans vurdering af en bestemt sag, og denne vurdering mener jeg nok at biskoppen kunne have givet sin minister uden al denne dramatik.

Det er nu sådan, at folkekirken understøttes af staten og præsterne derfor er tjenestemænd og dermed i visse henseender underlagt statens myndighed, nemlig i henseende til, at de passer deres virksomhed som tjenestemænd, og at det går ret til i kirken inden for den af loven foreskrevne ramme. Det er ingen begrænsning af friheden. Staten sørger for de rummelige ydre rammer om folkekirkens liv og forkyndelse og om menighedernes kirkeliv.

Forkyndelsen og kirkelivets indhold er og bliver underlagt biskoppernes og provsternes tilsynspligt, og kun hvis biskoppen skønner, at der foreligger overtrædelser, som kan opfattes som tjenesteforseelser, træder den verdslige øvrighed: minister og domstol, ind i billedet.

Hvornår overskridelser af forkyndelsesfrihedens grænser foreligger, og om de kan opfattes som tjenesteforseelser, vil det altid væ-

re svært at afgøre, og biskoppen kan altid slutte sagen, dersom han skønner, at der ikke er sket overskridelser og fravigelser, som kræver sanktioner.

Det er ingen lykke for den kirkelige debat, at den ender i juridiske pindehuggerier om magt og kompetence og omklamring. Friheden i folkekirken er nok en frihed inden for visse lovrammer, men en frihed, som bedst forvaltes ud fra helt andre kriterier end juridiske spidsfindigheder og kompetenceslagsmål. Det er vigtigere med den gensidige respekt og vilje til at tåle hinandens forskellighed; det drejer sig jo om kristentro og livsgrundlag, om forkyndelse af Guds ord og om at bevare friheden til at strides om, hvad der er den rette forståelse af det luthersk-evangeliske budskab, som er det fælles grundlag for vor folkekirke og for den stat, der understøtter den, og endelig også for de menigheder, der lever med den.

Det er den kirkelige øvrigheds opgave at passe forkyndelsesfrihedens indhold, og det er den verdslige øvrigheds opgave, for ikke at sige ret og pligt, at sætte grænser og give regler, så menighedernes måske lidt passive flertal ikke prisgives små, aktive, sværmeriske mindretalstyrannier. Det ville man gøre, hvis man ændrede væsentligt ved folkekirkens forhold til staten, for så ville folkekirkens højloftede mangfoldighed og frihed blive afløst af sekteriske og lukkede kirkesamfund for snævre kredse af de stærke, af de aktive, af de retroende kristne, dem med det store engagement, og der ville ske en udelukkelse af de svage, de passive, de tvivlende, alle disse, som nu er med i det folkekirkelige fællesskab i den folkekirke, som både er statskirke og bispekirke og folkets kirke, men ingen af delene helt og fuldt. Det er en frihed i en kirkeordning, som vi har al mulig grund til at være glade og taknemlige for og må prøve på at bevare.

Povl Brøndsted (V):

Kirkeministeren skal da have en tak for sin redegørelse. Enhver, der vil forstå at vurdere, og enhver, der ved, hvilken mangfoldighed af situationer der kan komme på kirkeministerens bord, må indrømme, at ministerens tale faktisk var fyldig og klog. Hvad forespørgerne vil med at rejse sagen i dag, er en helt anden sag. For det første er selve for-